

VOORSCHRIFTEN:

Laboratorium voor

PATHOLOGISCHE-ANATOMIE

- 1 = Alcianblue - P A S
- 2 = Alcianblue
- 3 = Amyloid kleuring
- 4 = Azan
- 5 = Bodian voor Neurofibrillen
- 6 = Congorood Amyloid
- 7 = Elastine kleuring (recept: Weigertse Elastine opl.)
- 8 = Feulgen
- 9 = van Gieson kleuring
- 10 = Glycogeen kleuring vlgs Best
- 11 = Gomori reticulinevezels
- 12 = Gomori trichroom
- 13 = Gram keratine of hoornkleuring
- 14 = Holzer gliavezels
- 15 = Kluver mergschdekkeuring
- 16 = van Kossa kalkkleuring
- 17 = Lendrum-Masson spierweefselkleuring
- 18 = Mallory dwarsspiervezels
- 19 = Mallory's P T A H methode voor fibrine
- 20 = Masson bindweefselkleuring
- 21 = Mayer haematoxiline-eosine kleuring
- 22 = Methyleenblauw
- 23 = Methylgroen-Pyroninekleuring
- 24 = Methylgroen-Pyronine vlgs Trevan
- 25 = Methylviolet Amyloid
- 26 = Mucicarmijn slijmkleuring
- 27 = P A S
- 28 = P.A.S.M. vlgs Jones
- 29 = Vetkleuring met Oil Red O
- 30 = Vetkleuring met Sudan III
- 31 = Toluidineblauw
- 32 = IJzerkleuring vlgs Perls
- 33 = Ziehl-Neelsen vlgs Schmorl

34 = Tellyesnicky fixatief

35 = Het invriezen van weefsels voor immunofluorescentie
en histochemie

22 pag.

FIXATIEMETHODEN blz. 5 - 6

Neutrale gebufferde formaline	blz.	5
Tellyesnicky fixatie	"	5
Zenker- Formol- Trichloorazijnzuur fixatie	"	6
Carnoy fixatie	"	6

KLEURINGEN blz. 7 - 22

Haematoxyline-Azofloxine	blz.	7
Feulgen	"	8
Giemsa voor coupes	"	9/10
Van Gieson-elastine	"	11/12
Gomori reticulinevezels	"	13/14
Gomori trichroom	"	15
Methylgroen-pyronine = M.G.P.	"	16
Oil Red O voor vet kleuring	"	17
P.A.S.	"	18
Perls, haemosiderine	"	19
P.T.A.H. = Phosphotungstic Acid Haem.	"	20/21
Toluidineblauw	"	22

36 = Dissociatie van sera

37 = Bepaling antistoffen glomerulaire basaalmembraan

Alcianblue -PAS

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq. dest
- 2 30 min. Alcian blue
- 3 spoelen in water
- 4 aq. dest
- 5 10 min. perjoodzuur 0,5%
- 6 spoelen in water
- 7 30 min. Schiff
- 8 15 min. spoelen in stromend water
- 9 Alcohol 80%, 96% abs. xylol

Bereiding

IJsazijn	3 ml
aq. dest	97 ml
alc.blue	1 g

(pH 2,7 - 3)

Resultaat

zure mucopolisacchariden = blauw

neutrale (glyco + mucoproteiden) = magenta

kraakbeen en de meeste epitheliale mucines = purper-blauw

fungi = rood

Alcianblue

=====

30 min. alcianblue

even spoelen in water

5 min. kernechtrood

even spoelen in water

alcohol 80%, 96% abs. xylol, malinol

Bereiding

aq. dest   97 ml

ijsazijn   3 ml

alc.blue   1 g

(pH 2,7 - 3)

Amyloid kleuring

=====

- 1 voorbehandeling
- 2 in waterige methylviolet opl. $\frac{1}{2}$ min.
- 3 water
- 4 differentieren in azijnzuur 1%
- 5 contrôleren met microscoop
- 6 water
- 7 druppel glycerinewater (glyc.water = 1:1)
- 8 dekglas
- 9 omranden met paraffine

Resultaat

Amyloid = rood

rest = blauw

Azan

====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 $\frac{1}{2}$ uur in 56% stoof in azocarmijn
- 3 spoelen in water
- 4 + 1 uur in phosphorwolfraamzuur
- 5 spoelen in water
- 6 + 15 min. anilineblauw-oranje g
- 7 kort afspoelen in water
- 8 goed ontwateren, xylol, balsem

Bereiding

Azocarmijn: 0,1 g azocarmijn G in 100 ml aq.dest
kort koken
filtreren na afkoelen
bij filtraat: 1 ml ijsazijn

Aniline-blauw-oranje G: 0,5 g anilineblauw (in H₂O op1.6)
2 g oranje G
100 ml aq.dest
8 ml ijsazijn
koken, na afkoelen filtreren
voor gebruik 1 op 3 verdunnen

Resultaat

Collagene vezels = blauw
reticulair bindweefsel = blauw
chromatine = rood
spierweefsel = roodoranje
ery's = rood
gliaweefsel = rood
slijm = blauw

Bodian voor Neurofibrillen

=====

Beste fixatie: 5 ml formaline
 5 ml ijsazijn
 90 ml 80% alc.

- 1 ontparaffineren t/m aq. dest
- 2 24-48 uur in protargol A bij 37°
- 3 paar sec. in water
- 4 2-3 min. opl. B (tot geelwit)
- 5 goed spoelen in water
- 6 ± 3 min. opl. C (tot wit)
- 7 spoelen in water
- 8 10-15-30 min. in 20% oxaalzuur (vaal-violet)
- 9 3 x aq. dest
- 10 5 min. 5% Na thiosulfaat (blauw-violet)
- 11 water, alc., xylol, balsem

Bereiding

Oplossing A: 1 g protargol in 10 ml aq. dest
 Het protargol op het water strooien en juist voor het gebruik 5 g metallisch koper toevoegen (niet schudden)

Oplossing B: 1 g hydrochinon
 5 g Na_2SO_3
 100 ml aq. dest

Oplossing C: 1% AuCl_3 met op 100 ml 3 druppels ijsazijn

Resultaat

Vezels = blauw, iets bruin-violet, protoplasma = idem,
 kernen = ongekleurd, nucleolus = blauwzwart, myeline schede = ongekleurd

Congorood Amyloid

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq. dest
- 2 15 sec. lithiumcarbonaat
- 3 10-30 min. in 1% waterige congorood
- 4 15 sec. lithiumcarbonaat (opgieten, afgieten, opgieten)
- 5 ontkleuren in 80% alc. tot rode kleurstofslierten aflopen
- 6 15 min. stromend water
- 7 5 min. haematoxiline
- 8 blauwen in water
- 9 ontwateren, xylol, balsem

Resultaat

Amyloid = rood

Elastine kleuring

=====

- 1 voorbehandeling
- 2 Weigertse elastine opl. 10 min
- 3 spoelen in water
- 4 ontkleuren in alc. 96%
- 5 nakleuren in eosine
- 6 spoelen in water
- 7 alcohol 96%, 96%
- 8 carbol xylol, xylol
- 9 canadabalsem, dekglas

Recept: Weigertse Elastine oplossing

- 1 4 g Fuchsine
- 2 8 g Resorsine
- 3 400 cc H₂O
- 4 koken 3 min.
- 5 toevoegen 50 cc ijzerchloride 66,6%
- 6 even laten koken: afkoelen
filtreren en filtraat oplossen in 200 ml alc. 96%
- 7 koken filtreren en aanvullen tot 400 cc alc. 96%
na toevoeging van 8 ml HCl

Resultaat

Elastische vezels = zwart
rest = rood

Feulgen

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq. dest
- 2 1 uur hydrolyseren in 1 N HCl
- 3 aq. dest
- 4 2 uur Schiff
- 5 30 min. water spoelen
- 6 aq. dest
- 7 10 min. alc. lichtgroen
- 8 afspoelen en differentieren in 96% alc.
- 9 alc.abs., xylol, balsem

Oplossing Schiff's reagens: zie PAS

lichtgroen: 0,25 g

alc. 70% 10 ml

Resultaat

DNA = rood

overige weefsel = groen

Van Gieson kleuring
=====

- 1 voorbehandeling
- 2 haematoxiline 6 min.
- 3 water tot diep blauw
- 4 van Gieson opl. (15 tellen)
- 5 water even
- 6 alcohol 96% en absoluut
- 7 afwerken

Recept: van Gieson oplossing

225 ml verz. pikrine zuur opl.
25 ml zuur Fuchsine 1%

Resultaat

Bindweefsel = rood
kernen = blauw
spieren in bloed = geel

Glycogeen kleuring vlgs Best

=====

1	stukjes direct in alc. 96% 2 dagen	}	paraffine ook mogelijk
2	2 dagen alc. aether		
3	2 dagen celloidine (dunne)		
4	dikke celloidine		
5	coupes in water met wat alc. 50%		
6	5 min. haematoxiline 10 min.		
7	blauwen in water		
8	alc. 70% (opgieten, afgieten, opgieten, 10 min.)		
9	10 min. Best oplossing 20 min.		
10	even differentieren in differentiatievloeistof vlgs Best tot celloidinerand ontkleurd is		
11	alc. 96%, carbol-xylol, xylol, balsem		

Bereiding

Bestoplossing: 2 delen gefiltreerd carmijn (stamopl.)
 3 delen 25% NH_4OH
 3 delen methylalc. vers maken

Best differentiatievloeistof: 4 ml methylalc.
 8 ml abs. alc.
 10 ml aq. dest

Stamoplossing Best carmijn: 2 g carmijn (opt. rubr. Grüber)
 1 g K_2CO_3
 5 g KCl
 60 ml aq. dest

Voorzichtig koken. Na afkoeling 20 ml 25% NH_4OH toevoegen
 Vóór gebruik filtreren

Gomori Reticulinevezels

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 1-2 min. KMnO_4 0,5%
- 3 spoelen met water
- 4 1 min. K metabisulfiet 1-3% tot wit
- 5 goed afspoelen met water
- 6 1 min. ijzerammoniumsulfaat 2%
- 7 3-5 min. spoelen met water
- 8 3 x spoelen met aq.dest
- 9 1 min. ammoniakzilveropl. (precies!)
- 10 10 sec. in 2 bakjes aq.dest
- 11 5 min. neutrale formaline
- 12 spoelen met water
- 13 10 min. AuCl_3 0,1-0,2%
- 14 spoelen met water
- 15 1 min. 1-3% K metabisulfiet
- 16 niet afspoelen met water!
- 17 1 min. $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$ 1%
- 18 water
- 19 ontwateren, xylol, balsem

Bereiding Ammoniakale zilveroplossing:10 ml 10% AgNO_3

2 ml 10% KOH

druppelsgewijs sterke NH_4OH 25% toevoegen. Na iedere druppel schudden. Doorgaan tot neerslag bijna verdwenen is. Dan druppelsgewijs 10% AgNO_3 toevoegen tot weer neerslag ontstaat (blijvend). Dan 1 x verdunnen.

Neutrale formaline: 10 ml formaline 40%

10 ml CaCl_2 10%

80 ml aq.dest

Op de bodem van de fles CaCO_3

Bij gebruik 1:10 verdunnen

Resultaat

Reticulinevezels = zwart

Gomori trichroom

=====

- 1 Ontparaffineren etc.
- 2 Bouin 1 uur bij 60°C
- 3 spoelen in stromend water tot kleurloos
- 4 Haematoxiline vlgs Mayer 10 min.
- 5 stromend water 15 min.
- 6 Trichroom-oplossing 5-10 min.
- 7 ev. azijnzuur 0,5%, kort
- 8 grondig afspoelen, ontwateren, afwerken

<u>Trichroomoplossing:</u>	Chromotroop 2R	600 mg
	anilineblauw	300 mg
	phosphorwolframaamzuur	800 mg
	azijnzuur	1 ml
	aq.dest	100 ml

Resultaat

Spiervezels = rood
collageen = blauw
kernen = paars
erythrocyten = felrood
strepen in dwarsgestreepte spier duidelijk zichtbaar

Gram Keratine of hoornkleuring

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 5 min. kernechtrood
- 3 3-5 min. carbol. gentiaanviolet
- 4 vlug afspoelen met aq.dest
- 5 drogen met filtreerpapier
- 6 3 min. lugol
- 7 drogen met filtreerpapier
- 8 kort differentieren in HCl alc., dan
in alc.abs. tot geen kleurstof meer afloopt
- 9 ontwateren in schone alc.abs., xylol, balsem

Resultaat

Kernen = rood

Hoorn = diepviolet

Holzer Gliavezels

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 3 min. in: (10 ml 0,5% waterige oplossing van vers bereide
phosphormolybdeenzuur en 20 ml 96% alc.)
- 3 coupe afdrogen met filtreerpapier (voorzichtig!)
- 4 2 min.: (10 ml abs. alc.
(40 ml chloroform
- 5 30 sec. in:(8 ml abs. alc.
(32 ml chloroform
(2 g kristalviolet
- 6 vlug in alc. chloroform aa
- 7 in abs.alc., alc. 96% t/m aq.dest
- 8 1 min. 10% KBI
- 9 aq.dest
- 10 goed afvloeien met fijn filtreerpapier
- 11 differentieren in (18 ml anilineolie
(27 ml chloroform
- 12 2 x xylol, balsem

Bereiding

Alle oplossingen van te voren klaar zetten in kleine cuvetjes.
Hoe sneller deze kleuring verloopt, hoe beter. Zo min mogelijk
met deze coupe in de lucht. De kleuring mislukt meestal, als de chloroform
verdamp of niet zuiver is. 50% mislukt altijd, dus altijd in duplo werken.
Het differentieren gebeurt onder microscopische kontrôle.

Kluver Mergschedekleuring

=====

- 1 ontparaffineren in xylol 15 min.
- 2 2 x even in alc.abs.
- 3 2 x even in alc. 96%
- 4 oplossing A filtreren
- 5 16-24 h. 57°C in opl. A (goed afsluiten)
- 6 overmaat kleurstof verwijderen in alc. 96%
- 7 aq.dest
- 8 5 sec. differentieren in 0,05% lith.carbonaat, 8 ml - 200 ml
- 9 dan in verse portie alc. 70% tot duidelijk contrast tussen
grijze en witte stof (niet overdifferentieren!)
- 10 aq.dest
- 11 5 sec. differentieren in 0,05% lith.carbonaat
- 12 aq.dest
- 13 6-10 min. in opl. B
- 14 differentieren in alc. 96%
- 15 xylol, balsem

Bereiding

Oplossing A: 1 g luxol fas Blue opl. 1 ltr alc. 96%
5 ml 10% CH₃COOH

Oplossing B: 0,3% waterige oplossing van cresyl echtviolet
+ 5 druppels 10% CH₃COOH per 30 ml oplossing

Resultaat

cellen = paars,
myeline scheden = blauwe bundels of ringen tegen een ongekleurde
achtergrond.

Lukt altijd.

v. Kossa kalkkleuring

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 $\frac{1}{2}$ uur in 5% AgNO_3 sterk belichten
- 3 spoelen in aq.dest
- 4 paar min. in pyrogallolopl. 1%
- 5 spoelen in aq.dest
- 6 3-5 min. Na thiosulfaat 1%
- 7 spoelen met water
- 8 5 min. kernechtrood
- 9 spoelen met water
- 10 ontwateren, xylol, balsem

Resultaat

Kalk = zwart

kernen = rood

Lendrum-Masson   Spierweefselkleuring

=====

- 1   ontparaffineren t/m aq.dest
- 2   10 min. celestine blauw
- 3   spoelen in water
- 4   10 min. haematoxiline
- 5   blauwen in water
- 6   5-10 min. lissaminerood bij 56°C
- 7   afdrogen
- 8   5 min. phosphormolybdeenzuur 1% bij 56°C
phosphormolybdeenzuur eerst 5 min. voorverwarmen
- 9   uitspoelen in 1% CH₃COOH ± 10 sec.
- 10   tartrazine ± 10 sec.
- 11   alc. 70%, 96% abs., xylol, balsem

Bereiding

Celestine blauw: 5 g ijzeraluin in 100 ml aq.dest
1 dag laten oplossen.
daarna: 0,5 g celestine blauw
3 min. koken, afkoelen, filtreren
toevoegen 7 ml glycerine

Lissamine rood: 1 g   lissaminerood in 100 ml
1½%   CH₃COOH

Tartrazine   :   1,5 g   tartrazine in 100 ml
1,5%   CH₃COOH

Resultaat

Spierweefsel = rood

bindweefsel   = geel

Mallory's P T A H methode voor fibrine

- 1 breng de coupes in water. Verwijder de kwikbestanddelen met jodium, verwijder jodium met alcohol.
- 2 breng in $K_2Cr_2O_7$ - 3% 3 dln
HCl - 10% 1 dl
- 3 was in water
- 4 differentieer 1 min. in zure $KMnO_4$ 1 min.
(47,5 ml 0,5% $KMnO_4$ met 2,5 ml 3% H_2SO_4)
- 5 was in water
- 6 1% oxaalzuur tot wit
- 7 spoel in water en breng in P T A H (12-24 uur)
- 8 laat kleurstof eraf lopen (niet in water; dit verwijdert het rood)
- 9 alcohol 99% (het blauw wordt gedifferentieerd)
- 10 xylol, malinol

Resultaat

Fibrine = blauw

erythrocyten = donker blauw

kernen = licht blauw

Masson   Bindweefselkleuring**=====**

- 1   ontparaffineren t/m aq.dest
- 2   5 min. ijzerhaematoxiline toevoegen vlgs Weigert A + B aa
- 3   afspoelen in water
- 4   1-5 min. Ponceau de xylidine
- 5   spoelen in water
- 6   5-10 min. 1% phosphormolybdeenzuur bij 56°C
- 7   direct in lichtgroen 1 min.
- 8   afspoelen in water
- 9   alc., xylol, balsem

Bereiding

Ponceau de xylidine: 0,9 g   ponceau de xylidine
                              0,1 g   zuurfuchsine
                              1 ml CH_3COOH
                              100 ml aq.dest

Lichtgroen: 0,15 g   lichtgroen
                              0,2 ml CH_3COOH
                              100 ml   aq.dest

Mayer   haematoxiline-eosine kleuring
 =====

- 1 xylol
- 2 3 x alcohol 96% + 1 min.
- 3 water + 1 min.
- 4 haematoxiline 8 à 10 min.
- 5 blauwen in H₂O + 20 min.
- 6 eosine 10 à 15 sec.
- 7 even in H₂O
- 8 alcohol 96% 3 x
- 9 carbol xylol
- 10 xylol
- 11 afwerken

Recept

1 liter H₂O 80°C
 50 g aluin
 1 g haematoxiline

Haematoxiline: 200 mg Jodas natrium
                   25 g chloral hydraat
                   ½ g citroen zuur

Eosine: 2 g eosine op 1 ltr H₂O

Resultaat

Kernen = blauw
 rest = rood

Methyleenblauw

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 1 min. Löffler's methyleenblauw
- 3 kort spoelen in water
- 4 alc. 80%, alc. 96%, alc.abs.
- 5 xylol, balsem

Oplossing: methyleenblauw (Löffler)

30 ml verzadigde alc. methyleenblauw opl.
99 ml aq. dest
1 ml KOH 1%

Verzadigde alc. methyleenblauw opl.

0,2 g methyleenblauw
100 ml alc. 96%

Methylgroen-Pyroninekleuring

=====

I   Fixatie: Zenker 1 uur; 24 uur spoelen in kraanwater

II   Lugol's opl.   spoelen water - $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$
                             spoelen in water

- 1   half uur kleuren
- 2   wassen in water
- 3   afvloeien
- 4   aceton
- 5   aceton-xylol (gelijke delen) 1:1
- 6   xylol
- 7   balsem

Depjes: kleuren, water, drogen, insluiten

Resultaat

R N A = rood

D N A = groen

Methylgroen pyronine vlgs Trevan

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 contrôlecoupe 1 uur bij 37°C in ongefiltreerd, tot 65°C verwarmd
pancreassap
- 3 $\pm \frac{1}{2}$ uur in Trevan oplossing
- 4 4-6 sec. aq.dest
- 5 (afvloeien) kan eventueel weggelaten worden
- 6 aceton
- 7 aceton - xylol 1:1
- 8 aceton - xylol 1:9
- 9 xylol, balsem

Recept:

60 mg methylgroen in 3 ml A D (eventueel uitschudden met chloroform)
175 mg pyronine opl. 53,5 ml A D

Resultaat

ribonucleinezuren (RNA) = rood
in pancreassap - ribonuclease - RNA in
contrôlecoupe ontleed en niet meer aanwezig

Methylviolet   Amyloid

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 enkele seconden methylviolet
- 3 afspoelen met water
- 4 differentieren in CH_3COOH 1%
- 5 afspoelen onder de kraan
- 6 drogen met filtreerpapier
- 7 afdekken met fructosestroop

Bereiding

methylvioleto₁.   + 0,5% methylviolet (mespunt) in 100 ml aq.dest
(fructosestroop is in de handel)

Resultaat

Amyloid = rood
rest   = blauw

Mucicarmijn   slijmkleuring
=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 5 min. haematoxiline
- 3 blauwen
- 4 5-10 min. mucicarmijnoplossing
- 5 afspoelen
- 6 ontwateren, xylol, balsem

Bereiding

Stamoplossing mucicarmijn: 1 g   carmijn
                                         0,5 g AuCl_3 + 2 ml aq.dest
                                         voorzichtig koken (+ 2 min.) tot kleur
                                         helrood tot donkerrood is. Bij hete oplossing
                                         al roerend 400 ml alc. 50% toevoegen.
                                         Na 24 uur filtreren

Voor gebruik

1 deel mucicarmijn
10 delen aq.dest

P A S

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 15 min. 0,5% perjoodzuur
- 3 aq.dest
- 4 30 min. Schiff
- 5 30 min. stromend water
- 6 2 min. haematoxiline
- 7 blauwen in water
- 8 alcohol 80%, alcohol 96%, alcohol abs.
- 9 xylol, balsem

Oplossing

- 1 g pararosaniline in 30 ml 1 N HCl
  - 1 g K Metabisulfiet in 170 ml aq.dest
  - 24 uur laten staan; schudden met Norit, filtreren
- Moet helder worden

Resultaat

Polysacchariden = lila-rood
kernen = blauw

P.A.S.M. vlgs Jones

=====

Coupes mogen niet dikker zijn dan 1 μ

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 15 min. perjoodzuur 0,5%
- 3 minstens 3 x omspoelen met aq.dest
- 4 zilvermethenamine (voorverwarmd) op 60°C, 30-60 min.
na ca. 10 min. de coupes om de 10 min. microscopisch controleren
- 5 goed naspoelen met aq.dest
- 6 goudchloride 0,2% tot zuiver grijs, geen bruine tint
spoelen in water
- 7 natriumthiosulfaat 5% 5 min.
- 8 afspoelen en tegenkleuren: a. PTAH 1 nacht of
b. Haematoxiline vlgs Harris 2 min,
stromend water 5 min.
azophloxine 10-30 sec.
even afspoelen, ontwateren, insluiten

Zilvermethenamine:	Methenamine	3%	95 ml
	AgNO ₃	5%	5 ml
	Borax	5%	12 ml

Resultaat

Basale membranen=zwart

Vetkleuring met Oil Red O

=====

- 1 vriescoupes in water
- 2 15 min. Oil Red O- oplossing
- 3 spoelen in water
- 4 5 min. haematoxiline
- 5 spoelen in water
- 6 op glaasje vissen, voorzichtig afvloeien
- 7 insluiten met glycerine-gelatine

Oplossing

Stamoplossing Oil Red O:

0,5 g O.R.O. oplossen in 100 ml 98% isopropanol

Voor het gebruik: 6 ml stamopl.

4 ml water

10 min. laten staan. filtreren

Enige uren houdbaar

Resultaat

Vet = helrood

kernen = blauw

Vetkleuring met Sudan III

- 1 vriescoupe in water
- 2 10 sec. alcohol 50%
- 3 15-20 min. in gefiltreerd Sudan III
- 4 even in alcohol 50%
- 5 voorzichtig spoelen in water
- 6 5 min. haematoxiline
- 7 blauwen in water
- 8 op glaasje vissen, voorzichtig afvloeien
- 9 glycerine-gelatine

Oplossing

200-300 mg Sudan III, overgieten met 100 ml alcohol 70%
paar uur in stoof van 56°C
Filtreren vóór gebruik

Resultaat

Vet = rood-oranje
kernen = blauw

Toluidineblauw
=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 + 15 sec. toluidineblauw
- 3 kort spoelen in water
- 4 even in alc. 96%, alc.abs.
- 5 door toluol I en toluol II
- 6 balsem

Oplossing

Toluidineblauw:

0,1 - 0,2 g toluidineblauw
100 ml aq.dest

Resultaat

Metachromatisch weefsel = rood
rest = blauw

IJzerkleuring vlgs Perls

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 10 min. ijzerkleuringsmengsel
- 3 aq.dest
- 4 5 min. kernechtrood
- 5 alcohol 80%, alcohol 96%, alcohol abs.
- 6 xylol, balsem

Oplossing: IJzerkleuringsmengsel: 2% K ferrocyanide
4% (of 1 N) HCl
gelijke delen in reageerbuis
verwarmen en heet op de coupe doen

Kernechtrood: 0,1 g in 100 ml 5% waterige
ammoniumsulfaat, oplossing onder
verhitting en goed roeren. Oplossen.
na afkoelen filtreren

Resultaat

Fe = blauw
kernen = rood

Ziehl-Neelsen   vlgs Schmorl

=====

- 1 ontparaffineren t/m aq.dest
- 2 10 min. haematoxiline
- 3 blauwen
- 4 1 uur 37°C carbol-fuchsine
- 5 even HCl-alc. 2,5%
- 6 differentieren in 70% alc.
- 7 verzadigde lithiumcarbonaat
- 8 water
- 9 ontwateren, xylol, balsem

Bereiding   Zoutzure alc. 5%:

HCl	38%	25 ml
alc.	70%	175 ml

Zoutzure alc. 2,5%:

HCl	38%	62,5 ml
alc.	70%	937,5 ml

HCl	25%	50 ml
alc.	70%	450 ml

Resultaat

Bacteriën = rood
weefsel   = blauw

Tellyesniczsky fixatief

=====

Ethanol 96%	737 ml
buffer	63 ml
aqua dest	200 ml
formaldehyde 35-40%	100 ml
ijsazijn	50 ml

Buffer

$\text{NaH}_2\text{PO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$	4,6 g
Na_2HPO_4	10,8 g
aqua dest	1000 ml

Fixatietijden

Naaldbiopsie	2 - 4 uur
Open biopsie	4 - 24 uur
Stukjes 5x5x5 mm	24 uur

Doorvoeren (voor stukjes van 5x5x5 mm)

Alcohol: max. $2\frac{1}{2}$ uur totaal, in 3 porties

Toluol, 10% aceton ca 30 min.

Xylol 2x 30 min.

Paraffine bij 60°C 3-4 uur in 2 porties.

INLEIDING

Wanneer we een weefsel als onderzoekmateriaal willen bewaren, moeten we het conserveren. De werking van de eigen enzymen moet worden stopgezet, en bacteriën mogen geen kans krijgen.

Dit kan gebeuren op twee manieren:

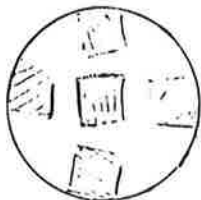
- I Bevriezen en bij temperatuur ver onder 0° bewaren;
- II Fixeren en daarna insluiten in paraffine.

I Bevriezing

Wanneer we een weefsel zo snel mogelijk bevriezen, liefst in vloeibare stikstof, dan blijven samenstelling en structuur behouden.

We bewaren het bij voorkeur beneden de -30°C , daar boven deze grens een langzame ijskristal vorming optreedt, waardoor op den duur het weefsel ernstig kan worden beschadigd.

HET INVRIEZEN VAN WEEFSELS VOOR IMMUNOFLUORESCENTIE EN HISTOCHEMIE

Het weefsel wordt in blokjes gesneden van 4 tot 5 mm lang, breed en dik. Deze blokjes worden ingevroren door ze, los van elkaar, op de bodem van een aluminium blikje te leggen (b.v. een filmkokertje), dit dicht te schroeven en onder te dompelen in vloeibare stikstof, met behulp van een korentang of een zeer groot pincet, totdat de stikstof niet meer kookt.

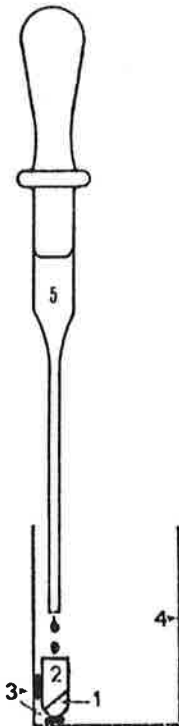
Bij gebrek aan stikstof kan men aceton gebruiken, die gekoeld is met behulp van koolzuursneeuw (koudijs):

Bekerglas niet meer dan half vol aceton, weinig koolzuursneeuw tegelijk toevoegen en telkens wachten tot het niet meer heftig kookt, temperatuur steeds kontroleren met thermometer. Voordat weefsel wordt ingevroren moet de vloeistof minstens -70°C zijn.

Opmerkingen:

- A. Hoe sneller een weefsel bevriest, hoe minder kans op beschadiging door ijskristalvorming.
- B. Wanneer het weefsel zelf direkt in aanraking komt met de vloeibare stik-

- stof, resp. aceton, veroorzaakt dit sterke beschadiging door uitdroging.
- C. Opslag en vervoer in ieder geval beneden -30°C , bij voorkeur beneden -70°C . Ook bij verplaatsing over kortere afstanden moet men zorgen, dat de temperatuur in ieder geval nooit stijgt boven de -30°C .

BIOPSIEËN EN ANDERE ZEER KLEINE STUKJES

Inbedden in gelatine (Difco) 10% in gebufferde fysiologische zoutoplossing.

Het meest praktisch, vooral voor naaldbiopsieën, is een gelatinekapsule (Eli Lilly and Company Ltd, Basingstoke, England, nummer 3) waar men de biopsie onder een hoek in plaatst (zie tekening 3), hierna plakt men de kapsule vast aan bodem en zijkant van het blikje met behulp van een druppeltje gelatine, vult aan met gelatine en bevriest dan zo snel mogelijk, maar zonder dat stikstof resp. aceton bovenin het blikje loopt. Dan draait men zo snel mogelijk het deksel erop en dompelt het nog eens geheel onder.

II A. Fixatie

Fixatieven hebben altijd tijd nodig om in een weefsel door te dringen, waarbij binnenin de enzymatische afbraak (autolyse) voortgaat, terwijl zeer kleine weefselstukjes moeilijk vast te houden zijn zonder dat men ze fijnknijpt. Men is dus bij het uitsnijden van gedeelten van organen of tumoren gebonden aan een boven- en een ondergrens. Het meest praktisch zijn:

of: blokjes ter grootte van een erwt, middelfijn

of: plakken, die wat langer en breder mogen zijn, niet dikker dan 2 geldstukken.

Er bestaan verschillende bewaarvloeistoffen voor weefsels, die diverse neveneigenschappen hebben:

- ze maken de weefseleiwitten, of althans de meeste, onoplosbaar in water;
- ze beïnvloeden de stevigheid;
- ze beïnvloeden de doorlaatbaarheid, zie punt II B;
- en tenslotte is er een sterke invloed van het fixatief, i.v.m. de chemische geschiktheid, op de kleuringen die men later kan doen.

Er zijn kleuringen waarvoor maar één fixatief geschikt is, en geen enkel fixatief is geschikt voor alle kleuringen.

Het oudste en nog steeds het meest gebruikte fixatief is de 10% formaline die gebufferd moet zijn op een pH tussen $6\frac{1}{2}$ en $7\frac{1}{2}$.

Uit formaline (HCOH) wordt nl. door oxydatie tijdens het bewaren mierenzuur (HCOOH) gevormd, zodat de pH daalt. Mede hierdoor zijn in ongebufferde formaline de weefselconservering en kleurbaarheid vaak beneden alle peil, bovendien wordt bij aanwezigheid van bloedafbraakprodukten een lelijk bruin pigment gevormd.

Bij ons wordt ook veel toegepast het mengsel van Tellyesnicksky, dat een veel betere morfologie geeft; één van de nadelen van dit mengsel is, dat men het weefsel er niet langer dan 24 uur in mag laten, terwijl het in formaline zeer lang bewaard kan worden.

Voor noodgevallen, zoals onverwacht overlijden van een proefdier in het weekend, is ook alcohol 70% heel bruikbaar.

II. B.

Het tweede wat we moeten doen, is het weefsel hard maken: van een materiaal dat meegeeft, kan men geen dunne plakjes snijden. Bij het bevriezen van weefsel gaat dit in één moeite door; gefixeerd weefsel moet van water worden ontdaan en worden geïmpregneerd met een stof die we hard kunnen laten worden. De meest gebruikte is paraffine of een variant daarvan.

Dit gebeurt door achtereenvolgens:

1. Het water te onttrekken door het weefsel enige tijd te laten verblijven in stijgende percentages alcohol, ieder een half tot één uur, afhankelijk van de grootte.
2. Het daarna te doen in xylol, 2 porties, elk een half tot één uur.

3. Vervolgens enkele uren (4 tot 16 uur) in gesmolten paraffine, ook 2 porties op 58°C .
  4. Tenslotte giet men paraffine in een geschikt bakje, legt het weefsel erin met een verwarmd pincet, en laat dan het blok met het weefsel erin stollen. Na enig bijsnijden worden dunne coupes gesneden (1 tot 6 μ) op een microtoom; met een geschikt plakmiddel worden de coupes op een objectglas geplakt. Meestal neemt men hiervoor een oplossing van ca 0,5% eialbumine. Dit kleeft minder goed dan vele andere eiwitten, maar heeft het grote voordeel, dat het zeer weinig kleurstof opneemt. Neemt men een plakmiddel, dat duidelijk gekleurd wordt, dan ligt er later een gekleurde waas over het preparaat of er zijn storende gekleurde randen.
- Voor we gaan kleuren, nadat de coupes minstens 10 minuten gedroogd zijn onder lichte verwarming, wordt de paraffine weer verwijderd:
- xylol-xylol-alcohol 96%-alcohol 96%-alcohol 96%, ieder een kwart tot een halve minuut, daarna water.

FIXATIEMETHODENNeutrale gebufferde formaline

Formaldehyde 37 to 40%	100 ml
Stock fosfaatbuffer	100 ml
Aqua dest.	800 ml

Fosfaatbuffer 0,01 M   pH 7,2

10 x geconcentreerd, voor 600 ml

$\text{Na}_2\text{HPO}_4 - 2\text{H}_2\text{O}$	8,5 g
KH_2PO_4	1,64 g
NaCl	52,5 g
Aqua dest. tot	600 ml

Indien pH te hoog, bijstellen met H_3PO_4 geconcentreerd.Tellyesnicksky fixatie

Ethanol 96%	737 ml	
Buffer (zie onder)	63 ml	
Aqua dest.	200 ml	
Formaldehyde 40%	100 ml	<u>Fixatie 24 uur maximaal</u>
IJsazijn	50 ml	

Buffer

$\text{NaH}_2\text{PO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$	4,6 g
Na_2HPO_4	10,8 g
Aqua dest.	1000 ml

Doorvoeren (zo snel mogelijk) Voor weefsels van ca 5 mm:

alc. 96%	1 uur
alc.abs.	1 uur
xylol + 10% aceton	$\frac{1}{2}$ -1 uur
xylol	$\frac{1}{2}$ -1 uur
paraffine 60°C	2-4 uur, in twee porties

Zenker- Formol- Trichloorazijnzuur fixatie

Speciaal voor de M.G.P. -kleuring; meeste andere kleuringen worden slecht.

Aan Zenker toevoegen voor gebruik per	90 ml
formaldehyde 38-40%	5 ml
trichloorazijnzuur	5 ml

Fixatie van stukjes ca 1 uur per mm dikte, daarna spoelen in stromend water, minstens 1 nacht.

Zenker

HgCl ₂	50 g
K ₂ Cr ₂ O ₇	25 g
Na ₂ SO ₄	10 g
aqua dest.	1000 ml

In dit fixatiemengsel ontstaan in het weefsel kwikkristallen, deze moeten uit de coupes worden verwijderd, nadat men ze heeft ontparaffineerd en voordat men gaat kleuren. Dit gebeurt met Lugol, b.v. 5 minuten 1%, daarna ontkleurd met 5% natriumthiosulfaat.

Lugol

Kwik-jodide	2 g
Oplossen in hoogstens 5 ml water	

Hierin oplossen 1 gram jodium; pas wanneer dit geheel is opgelost, aanvullen met aqua dest. tot 100 ml.

Carnoy fixatie

Methanol	75 ml
Chloroform	20 ml
IJsazijn	5 ml

Voor uitstrijken, waarin men de witte cellen wil zien en de erythrocyten onbelangrijk zijn, en voor cryostaatcoupes die bestemd zijn voor de M.G.P. kleuring.

Haematoxyline-Azofloxine

1. Ontparaffineren enz. tot water
2. Mayer's haematox. 10 minuten
3. Stromend water 15 minuten
4. Azofloxine 10-30 sec.
5. Even afspoelen, ontwateren en afwerken

Resultaat:

Kernen blauw

Cytoplasma rose tot rood

Bereiding:Mayer's haematoxyline

haematoxyline	1 g
aqua dest	1 l
Na-jodaat	0,2 g
aluminiumaluin	50 g
citroenzuur	1 g
chloralhydraat	50 g

In deze volgorde oplossen bij 80°C

Goed houdbaar

Azofloxine

azofloxine	2,0 g
aqua dest	1 l
ijsazijn	5,0 ml

FEULGEN KLEURING

1. Ontparaffineren enz. tot water
2. 10 vol. % formaldehyde in methanol 1 nacht
3. Spoelen met aqua dest. 3 x
4. 1 uur HCl 5N
5. Aqua dest 3 x
6. Schiff 2 uur
7. Stromend water 30 minuten
8. Eventueel kort tegenkleuren met lichtgroen
9. Ontwateren en afwerken

Resultaat:

DNA rood

Achtergrond eventueel groen

GIEMSA voor coupes

Fixatie vriescoupes: methanol, Carnoy

1. Ev. ontparaffineren, tot alcohol
2. 5 minuten methanol
3. 5-6 minuten Jenner
Niet afspoelen!
4. Direkt in Giemsa, verdund 1:20, 30-45 minuten
5. Afspoelen en differentiëren in 1% azijnzuur onder
microscopische controle
6. Snel afspoelen en ontwateren in:
    aceton
    aceton + xylol ca 3 : 1
    xylol
    malinol

Resultaat:

Kernen blauw
Cytoplasma blauw of rose
bakteriën blauw

Bereiding:Jenner, stock:

Jenner	1,0 g
methanol	400 ml

Jenner, gebruikoplossing:

stock	25 ml
aqua dest.	25 ml

Kan herhaaldelijk gebruikt worden en blijft lang goed.

Giemsa

Voor gebruik 1:20 verdunnen, water uit de kraan

Verdunning 1 x te gebruiken

Wordt kant en klaar geleverd

Azijnzuur 1%

ijsazijn   1 ml

aqua dest.   99 ml

Slechts één keer gebruiken.

Van GIESON-ELASTINE KLEURING

1. Ontparaffineren enz. tot in alcohol
2. Direkt van alcohol in Lawson, 10-15 minuten
3. Afspoelen in water, ontkleuren in alcohol, afspoelen in water
4. Mayer's haematox. 10 minuten
5. Blauwen ca 15 minuten
6. Van Gieson 5 minuten
7. Kort afspoelen en snel ontwateren en afwerken

Resultaat:

Elastine: donkerpaars tot zwart
 Kernen bruin
 Collageen bindweefsel rood
 Hyaliene
 Galpigmenten vaak grasgroen (Lillie p.396)

Bereiding:

Lawson (vrij naar WG-voorschrift pag. 51)

1. Gentiaanviolet BDH	2 g
Resorcine	4 g
aqua dest.	100 ml

Dit 3 minuten doorkoken

2. Toevoegen onder roeren:
 15 ml FeCl_3 29%

weer 3 minuten doorkoken

3. Toevoegen:
 basische fuchsine (Grübler) 2 g
 FeCl_3 29% 15 ml
 aqua dest. 50 ml

drie minuten doorkoken

4. Filtreren - filtraat I, bewaren, en neerslag I
5. Neerslag I en gebruikte bekerglas drogen in de stoof
6. Toevoegen:

alcohol 96%	150 ml

Aan de kook brengen en drie minuten doorkoken, daarna filtreerpapier eruit vissen, eventuele niet opgeloste neerslag eraf krabben en in de vloeistof doen.

7. Filtreren - filtraat II en neerslag II
8. Filtraat II met alcohol 96% aanvullen tot 150 ml
toevoegen 4,5 ml geconcentreerd HCl
9. Neerslag II, filtraten I en II samen in hetzelfde bekerglas,
aan de kook brengen
10. Toevoegen 4 g resorcine
11. Doorkoken en filter verwijderen als onder 6
12. Filtreren dit filtraat is kleurstof.

GOMORI Reticulinevezels KLEURING

1. Ontparaffineren tot aqua dest.
2. KMnO_4 0,5% 1 minuut
Afspoelen met water
3. K-metabisulfiet 2,5% 1 minuut
Afspoelen met water
4. IJzeraluin 2% 1 minuut
Afspoelen met aqua dest.
5. Ammoniakaal zilver 1 minuut
Afspoelen met aqua dest., grondig maar snel
6. Neutrale formaline 5 minuten
Afspoelen met aqua dest.
7. Goudchloride 0,2% 5 minuten
Afspoelen in water
8. K-metabisulfiet 1 minuut
Niet afspoelen! Alleen afgieten
9. Na-thiosulfaat 1% 1 minuut
10. Afspoelen, ontwateren en afwerken

Resultaat:

Reticulinevezels zwart

Eventueel kan men de kernen tegenkleuren met kernecht rood

Bereiding:

KMnO_4 : 500 mg in 100 ml aqua dest.

Houdbaar; mag meer dan eens gebruikt worden.

K-metabisulfiet: 2,5 g in 100 ml aqua dest

idem.

IJzeraluin: 2 g in 100 ml aqua dest.

idem.

Na-thiosulfaat: 1 g in 100 ml aqua dest.

Ammoniakaal zilver:

Iedere keer vers maken. Gemorste vloeistof meteen opvegen,
de ingedroogde rest is soms explosief

AgNO ₃	10%	10 ml
KOH	10%	2 ml

Hieraan langzaam NH₄OH toevoegen, tot de neerslag net opgelost
is; vooral geen overmaat NH₄OH!

Nu weer zilvernitraat 10% toevoegen tot de opnieuw gevormde
neerslag net niet meer helemaal verdwijnt.

Tenslotte 1 op 1 verdunnen met aqua dest.

Neutrale formaline:

Formaldehyde 40%	10 ml
aqua dest.	40 ml

In principe wel houdbaar, maar als het niet vaak gebruikt
wordt is het verstandiger om het vers te maken i.v.m. het
gehalte: formaline is een gas!

GOMORI TRICHROOM KLEURING

1. Ontparaffineren enz. tot in water
2. 1 uur Bouin bij 60°C
3. Spoelen in stromend water tot kleurloos
4. Mayer's haematoxyline 10 minuten
5. Trichroom kleurmengsel 10-20 minuten
6. Afspoelen onder de kraan, eventueel even differentiëren in azijnzuur ½%
7. Ontwateren en insluiten

Resultaat:

Kernen paars
erythrocyten helderblauw
fibrine rood
meeste eiwitneerslagen in nierweefsel: diverse tinten rood
myoide cellen, dwarsgestreepte spier: paars, eventueel
rood met blauw gestreept

Bereiding:

Mayer: zie HA kleuring

Trichroom:

chromotoop 2R	600 mg
anilineblauw (of lichtgroen)	300 mg
fosforwolframzuur	800 mg
ijsazijn	1 ml
aqua dest.	100 ml

METHYLGROEN - PYRONINE = M.G.P. KLEURING

Beste fixatie voor weefsels: Zenker-formol-trichloorazijnzuur

(4-5 uur voor weefsels 4-5 mm, nacht stromend water)

Uitstrijken voor bloed of cellen: Carnoy ca 10 minuten

1. Ontparaffineren enz. bij Z.F.T.-fixatie pigment verwijderen
2. Lugol 5 minuten, afspoelen in water, Na-thiosulfaat 5% tot wit
3. M.G.P.-mengsel 5-30 minuten
4. Even afspoelen en ontwateren via:
  - aceton
  - aceton
  - aceton + xylol 9 + 1
  - xylol

Resultaat:

R.N.A. rood

D.N.A. groen tot groenpaars

Bereiding:

Methylgroen	$\frac{1}{2}$ g
Pyronine	$\frac{1}{2}$ g
Methanol	50 ml

Na oplossen toevoegen:

aqua dest.	100 ml

Uitstekend houdbaar.

In allerlei boeken staan mooie ingewikkelde recepten, om de kleurstof te bereiden zodat D.N.A. echt groen wordt, maar het maakt weinig uit. De fixatie is hoofdzaak.

OIL RED O voor vet KLEURINGVriescoupes

1. Oil Red O, enkele seconden tot enkele minuten. Oppassen voor indrogen, geeft lelijke kristallen. (Het meest praktisch is om het trechtertje met het filtreerpapier, waarin de kleurstof, boven de coupe te houden, die plat boven de gootsteen ligt; men laat even kleurstof op de coupe druppelen, spoelt hem af door er met de andere hand koud water over te gieten, dan weer kleurstof erop en weer afspoelen enz.; dit ca 5 x)
2. Haematoxyline ca 10 minuten, blauwen, ev. $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ sec.
Fast Green FCF
3. Afwerken met glycerine jelly, oppassen dat deze niet te warm is.

Resultaat:

Kernen blauw
vetten oranje tot rood

Bereiding:Oil Red O, stock:

Oil Red O verzadigd in isopropylalcohol, d.i. ca 3%

Voor gebruik:

Stock	6 ml
aqua dest.	4 ml
5-10 minuten laten staan en op de coupes filtreren	

Fast Green FCF:

Fast green	100 mg
aqua dest.	100 ml
ijsazijn	0,2 ml

P.A.S. KLEURING

1. Ontparaffineren tot water, spoelen in aqua dest.
2. Perjoodzuur $\frac{1}{2}$ % 15 minuten
3. Goed spoelen met aqua dest
4. Schiff 30 minuten
5. Spoelen in stromend water minstens 20 minuten
6. Kernen kleuren in Mayer's haematoxyline 5 minuten
7. Stromend water 15 minuten
8. Ontwateren en afwerken

Resultaat:

Kernen blauw

Rood: basale membranen, glycogeen indien aanwezig, mucine, reticuline, fibrine, colloid, hyaliene thrombi, schildkliercolloid, amyloid e.a. Zie Lillie, pag. 198-202, 303-305

Bereiding:Schiff:

a. Pararosaniline	1 g
HCl 1 N	30 ml
b. K-metabisulfiet	1 g
aqua dest.	170 ml

a en b samenvoegen, 1 nacht in het donker laten staan, in een dichte fles of pot. Toevoegen een mespunt absorberende kool, even schudden en filtreren. Moet kleurloos zijn en blijven.

Perjoodzuur:

voorraad 50%	1 ml
aqua dest.	99 ml

of:

perjoodzuur, kristallen	0,5 g
aqua dest.	100 ml

PERLS, haemosiderine KLEURING

1. Ontparaffineren enz. tot water
2. Goed spoelen en eventueel een poosje laten staan in aqua dest.
3. IJzerkleuringsmengsel 10 minuten
4. Aqua dest.
5. Kernecht rood 5 minuten
6. Ontwateren en afwerken

Resultaat:

haemosiderine en ander driewaardig Fe: Pruisisch blauw
 kernen rood
 cytoplasma rose

Bereiding:

K-ferrocyanide	mespunt
aqua dest.	4 ml
HCl, 1N	4 ml

Opwarmen, maar niet laten koken. Heet op de coupe gooien. De exacte temperatuur schijnt onbelangrijk te zijn, zolang het maar boven kamertemperatuur en beneden kookpunt is; een temperatuur in graden wordt in geen enkel boek opgegeven!

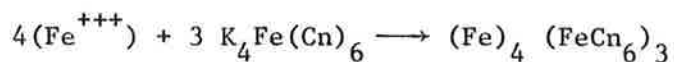
Kernecht rood:

Aluminiumsulfaat	5 g
Aqua dest.	100 ml

Hierin onder verwarming oplossen:

Kernechtrood	0,1 g

Jaren houdbaar.

Reactie:

Dit is pruisisch blauw; Berlijns blauw is ferroferricyanide

P.T.A.H. = Phosphotungstic Acid Haematoxylin Kleuring

1. Ontparaffineren enz. tot water
2. K-bichromaat 3% met 5 vol.% ijsazijn, 1 uur bij 60°C
3. Spoelen in stromend water tot kleurloos (ca 10 min.)
4. 0,5% KMnO_4 met 5 vol. % H_2SO_4 3%, 1 minuut
5. Flink afspoelen
6. Oxaalzuur 1% tot kleurloos, afspoelen
7. PTAH 1 nacht, minstens. Langer kleuren is nooit schadelijk.
Wanneer men haast heeft, mag het op hogere temperatuur door de kleurpot in de stoof te zetten, maar er is dan enig risico dat de coupe los laat van het objectglas.
8. Ontwateren en afwerken

Resultaat:

Kernen blauw

Fibrine, banden van dwarsgestreepte spier, soms erythrocyten:
donkerblauwBereiding:K-bichromaat:

K-bichromaat	3 g
aqua dest.	100 ml

Mag verwarmd worden.

Lang houdbaar.

K-permanganaat:

KMnO_4	0,5 g
aqua dest.	100 ml

Koud oplossen

Redelijk houdbaar; na aanzuren slechts 1 x te gebruiken

Oxaalzuur:

Oxzaalzuur	1 g
aqua dest.	100 ml

Koud oplossen

Goed houdbaar; kan herhaaldelijk gebruikt worden.

PTAH

Haematoxyline	1	g
fosforwolfraamzuur	20	g
aqua dest.	1	l

Ca 1 maand laten rijpen, liefst met wattenprop i.p.v. stop in de hals.

Jaren houdbaar, wordt steeds beter.

TOLUIDINEBLAUW KLEURING

1. Ontparaffineren enz.; vriescoupes kunnen ongefixeerd worden gekleurd
2. $\frac{1}{2}$ tot enkele minuten kleuren in toluidineblauw 0,1%
3. Ontwateren via:
  - aceton 2 x
  - aceton + xylol ca 1 + 1
  - xylol
  - insluiten in malinol

Resultaat:

Kernen blauw

metachromatische elementen paars, d.i. mestcellen, kraakbeen e.a.

DISSOCIATIE VAN SERA

=====

Serum in dialyseslang (1 cm breed) in citraatbuffer pH 3.2

1 nacht roeren op een magneetroerder bij +4°C

+ 3 uur roeren bij kamertemperatuur.

Het dissocieerde serum uit de slang in een Rose-test buisje doen.

In agglutinatieschaaltje: 2 druppels gedissocieerd serum

20 min. bestralen met UV-licht
(germicideal lamp 20.000erg/mm²)

Toevoegen na bestraling: 1 druppel KaUVDNA

7 druppels boraatbuffer pH 8.3

In een Rose-test buisje doen

1 uur laten staan bij 37°C

Incuberen op normale rattelevercoupes; het ongedissocieerde serum

1:10 verdunnen met PBZ en ook incuberen op normale rattelevercoupes.

BUFFERS : citraatbuffer pH 3.2

2.101 gr citroenzuur	12.6 ml eruit halen en vervangen door
100 ml aqua dest.	12.6 ml Na-citraat (0.1M=2.941gr/100ml aqua dest.)

pH stellen op 3.2

aanlengen tot 500 ml

boraatbuffer pH 8.3

6.184 gr boorzuur

9.536 gr borax   oplossen in 1 liter aqua dest.

4.384 gr NaCl

pH stellen op 8.3

BEPALING ANTISTOFFEN GLOMERULAIRE BASAALMEMBRAAN (Passieve haemagglutina-
===== natietechniek)

0 ery's 3x wassen in fysiologisch zout (PBZ)

4% suspensie maken (48 dr PBZ + 2 dr packed cells)

50 druppels tannine opl. toevoegen (5 mg/100 ml PBZ)

10 min. incuberen bij kamertemperatuur.

2x wassen in PBZ

Sol. BM antigeen 1:10 verdunnen in PBZ

1 deel packed cells + 3 delen antigeenoplossing

20 min. schudden bij kamertemperatuur

2x wassen in PBZ

De nu gecoate cellen oplossen in PBZ zodat een 4% suspensie verkregen wordt.

Deze suspensie testen met KaHGBM (van 1:2 tot 1:1024), voordat de cellen met patiëntensera worden geïncubeerd; door in een agglutinatieschaaltje 15 min. bij kamertemperatuur te schudden. Macroscopisch aflezen.

Ter kontrôle de sera incuberen met getanneerde ongecoate cellen.